**Doc. Mgr. Anna Vartecká, Ph.D.**

**Fakulta umění a designu UJEP v Ústí nad Labem**

**Pasteurova 9**

**Ústí nad Labem**

**400 96**

**Vec: Oponentský posudok v inauguračnom konaní doc. Mgr. art. Jany Hojstričovej, ArtD. vysokoškolskej pedagogičky VŠVU na Katedre fotografie v Bratislave.**

Dovoľte mi, aby som sa pokúsila v tomto oponentskom posudku pre profesorské inauguračné konanie doc. Mgr. art. Jany Hojstričovej, ArtD. vyjadriť k všetkým trom posudzovaným kritériám, a teda k jej tvorivej činnosti (A), k pedagogickej a ďalšej tvorivej činnosti (B) a napokon k ohlasom na tvorivú a pedagogickú činnosť (C).

**A/** Tvorba fotografky a vizuálnej umelkyne Jany Hojstričovej v priebehu uplynulých viac ako dvoch dekád prechádzala veľmi hybridnými cestami po stránke technologického uchopenia média fotografie, avšak cestami veľmi konzistentnými, logicky a intuitívne nadväzujúcimi a zároveň neustále sledujúcimi aktuálnosť vlastného prejavu v súvislosti s dianím vo svete. Pri prechádzaní autorkiných skutočne bohatých portfólií je evidentné, ako sa trajektória jej diel doslova konštituuje v priestore osobnej životnej skúsenosti s otázkami vlastnej i kolektívnej telesnosti. Či už je to otázka normalizácie telesnosti a paralyzácie tela cez fungujúce spoločenské dogmy, alebo otázka periférneho tela a devalvácie prirodzenej premeny ľudského tela v zaujímavom kontexte s devalváciou periférie mesta, vždy je v jej tvorbe prítomný kritický a zároveň hĺbavo uvažujúci aspekt. V tejto počiatočnej fáze sa už okrem solídnej práce s aktuálnymi stratégiami inscenovanej i dokumentárne ladenej fotografie objavuje koncept transdisciplinarity, ktorý považujem v tvorbe tejto autorky za mimoriadne dôležitý práve v tom, ako vrstevnato je ňou neustále uchopovaný. Priesaky vizuálneho umenia a fotografie smerom k vizuálnej sociológii, a dokonca aj ich metodologické prepájania, ktoré sa v stredoeurópskom priestore v nultých rokoch objavovali spočiatku s nedôverou, vníma a realizuje Jana Hojstričová s hlbokým presvedčením a odvahou. Už v tejto fáze bola jej tvorba súčasťou významných medzinárodných výstav, monografií a umelecko-výskumných projektov. A už v tejto fáze sme mohli smelo považovať jej tvorbu za mimoriadne kvalitnú, a to i v európskom kontexte. Mimochodom, termín umelecký výskum je v jej tvorbe veľmi dobre aplikovateľný. Približne od roku 2010 nastáva dôležitý obrat, kedy začala spolupracovať so sklárskym umelcom Palom Machom na mnohoročnom interdisciplinárnom umeleckom koncepte, prepájajúcom jednak sklo, maľbu a fotografiu, ale zároveň nachádzajúcom a overujúcom v tomto spočiatku „dermatologickom umeleckom výskume“ (M. Mitášová) širší význam procesuálnosti a experimentu v tvorbe. Za výnimočné v tomto tvorivom tandeme považujem predovšetkým spojenie rešpektujúcich sa dvoch typov poznaní: poznania rôznych povrchov skla líšiacich sa vlastnosťami ako sú refrakcia, reflexnosť, transparentnosť, transluentnosť , textúra, faktúra atď. (Palo Macho), a poznania rôznych ľudských tiel v rôznych významových situáciách a sociálnych ohýbaniach cez potenciality analógovej a digitálnej fotografie (Jana Hojstričová). V rámci kritéria tvorivej činnosti považujem portfólio všetkých doterajších domácich i zahraničných výstavných aktivít za skutočne nadpriemerné, tak v zmysle počtu výstav ako i v zmysle medzinárodného presahu. Len za posledných desať rokov sa jedná o desiatky takýchto projektov, rozprestierajúcich sa v dôležitých a relevantných európskych i domácich výstavných i zbierkotvorných inštitúciách.

**B/** Ďalšie výnimočné aktivity tejto autorky sa spájajú s mapovaním historickej fotografie na Slovensku a postupné budovanie zbierky historickej fotografie na VŠVU, čo už niekoľko rokov výrazne profiluje takmer všetky súčasti pedagogického zamerania Jany Hojstričovej. Sama v rámci aktuálnej výstavnej tvorby vytvára na základe starých i nových fotografií a laboratórnych technológií akúsi voľnú umeleckú re-aktualizačnú interpretáciu fenoménu *historický atlas*. Preveruje pojmy ako sú *expozícia, úložisko, archív, zbierka, depozit, evidencia*, a to v súvislosti s otázkou, akú rolu v týchto rovinách vedomej ľudskej činnosti zohrávala, zohráva a bude zohrávať práve fotografia? Možno tak kriticky odkazuje k taxonomickej posadnutosti post-osvietenského človeka, možno sa tak systematicky a analyticky vracia k problematike tela a jeho fyzických a sociálnych situácií (B.Koklesová) a ponúka tak diváka k scitliveniu k médiu, o ktorom sa zdá, že už nemá čo nové súčasnému človeku povedať. Ale predovšetkým ukotvuje a stavia materiálovú, obsahovú i duchovnú bázu fotografickej tvorivej praxe i teórie pre študentov na pevných základoch, pomáhajúcich toto médium rešpektovať i milovať zároveň. A to vnímam z pohľadu tak pedagogického ako i kultúrno-umeleckého prínosu ako obrovský potenciál. Zároveň, už len „sucho“ štatisticky ale rada konštatujem, že v súvislosti s prehľadom dosiahnutých výsledkov v pedagogickej činnosti na vysokej škole evidujeme skutočne veľké množstvo participácií v rámci organizačnej a kurátorskej činnosti študentských projektov a výstav, ale i organizácie a vedenia medzinárodných i domácich workshopov.

**C/** Ohlasy na vedeckú / umeleckú prácu vnímam v kontexte žiadosti ako relevantné a bohato zastúpené. Je evidentné, že umelecká i pedagogická práca v domácich i európskych médiách, odborných publikáciách a periodikách rezonuje a vzbudzuje záujem odbornej verejnosti. Za zmienku stojí i to, že práve vďaka trans-disciplinárnym presahom tvorby v tandeme so sklárskym umelcom Palom Machom presahujú ohlasy rámcovú oblasť vizuálneho umenia i do kategórií blízkych k designu a sklárskej umeleckej i užitej tvorbe.

Napokon dodávam, že vo všetkých kvantifikačných kritériách pre inauguračné konanie v odbore *Výtvarné umenie/ v Zameraní umeleckej činnosti: Výtvarne umenie – fotografia*, spĺňa priložený a preskúmaný materiál všetky nároky na umelecko-pedagogický postup do pozície profesorky.

**Preto, ale aj z dôvodu hlbokého osobného rešpektu pred odborovým, umeleckým a pedagogických rozsahom jej aktivít, doporučujem umelecko-pedagogický postup doc. Mgr. art. Jany Hojstričovej, ArtD. do pozície profesorky.**

**Doc. Mgr. Anna Vartecká, Ph.D.**

V Ústí nad Labem

25.3. 2025

**Dotaz k diskusii na inauguračnom konaní:**

V prílohe *Koncepcia pedagogickej činnosti* rezonujú kľúčové témy ako ne-ľudská fotografia a ľudská fotografia. Uvádza sa tam: *Spojenie týchto pojmov pre mňa v rámci koncepcie predstavuje priestor, ktorý dokáže smerovať diskusie smerom k minulosti a smerom k budúcnosti média fotografie. Je to oblasť v ktorej sa aj ja ako pedagóg stávam výrazne učiacou persónou, preto bude nevyhnutné prizývať odborníkov k nastoľovaniu diskusie. ... Rozšíri sa koncepcia ateliéru o problematiku zobrazovacej praxe, v ktorej človek chýba – buď ako objekt, aktér alebo adresát. Diskutovať sa bude o otázkach fotografie „po človeku", pohľadom odnikadiaľ, problémoch viditeľnosti a neviditeľnosti, alebo ako pracovať s fotografiou ako so systémom procesov, ktoré vedú k zmenám v umeleckej praxe ale aj kurátorstve...* Zaujímalo by ma, akým spôsobom integrujete do týchto myšlienkových i tvorivých rámcov aspekty AI ako novej nastupujúcej tvorivej identity? Aký je súčasný stav vecí v nazeraní na jej možnosti a ďalšie perspektívy práve v oblastiach umeleckej praxe ale aj kurátorstve? A ako budete vy ako fotografka, a zároveň vy ako zakladateľka *Ateliéru fotografie, reality, konštrukcie* v blízkej budúcnosti do seba vstrebávať túto novú „formu konštrukcie reality"? Môžeme AI vnímať taktiež v istom zmysle ako výsledok procesu generovania digitálnych úložísk, databáz, zbierok, teda pojmov, ku ktorým vaša tvorba silne odkazuje?